

Європейського Союзу. Зокрема, президент Сербії, яка наразі має статус кандидата на вступ до Євросоюзу, Томіслав Ніколіч звинуватив європейських політиків у подвійних стандартах. Адже вони проти сепаратизму у себе вдома, але за «самовизначення» албанців. Приводом до такої реакції президента Сербії стало скасування міжнародного контролю за незалежністю Косово. Тому Белград вкотре наголосив, що не вважає сербське визнання незалежності Косово запорукою остаточного вступу до Євросоюзу, адже, на відміну від Німеччини, Великої Британії, Франції та Італії, які чотири роки тому визнали незалежність Косово, Іспанія, Словаччина, Кіпр, Греція, Румунія досі цього не зробили.

Отже, конкуренцію європейських «уніоністів» та «регіоналістів» не можна вважати вичерпаною, навпаки, можна очікувати, що по мірі заглиблення фінансово-економічної кризи регіоналісти здобуватимуть дедалі більшу суспільно-політичну підтримку.

Мудрієвська І.І.

*аспірантка Державної установи
«Інститут всесвітньої історії» НАН України
(м. Київ, Україна)*

ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ІЗ СЛОВАЦЬКОЮ РЕСПУБЛІКОЮ У 1993-2011 РР.

Актуальність дослідження проблеми детермінована зміною геополітичної ситуації в Європі на початку XXI століття. Розширення трансатлантичних і загальноєвропейських структур на Схід (згідно з рішеннями Празького саміту НАТО у листопаді 2002 р. та Копенгагенського саміту Європейського Союзу у грудні 2002 р.), вступ Словачької Республіки у 2004 р. до НАТО і ЄС, потребує серйозного переосмислення стану і перспектив відносин між Україною і Словаччиною. Саме тому дедалі більшої актуальності набуває узагальнення досвіду українсько-словацького міждержавного співробітництва в контексті формування цивілізованої європейської моделі добросусідських відносин, з метою збереження і розвитку найбільш ефективних його напрямів, видів і форм та адаптації українсько-словацьких контактів до нової системи взає-

модії України з Вишеградською групою та Європейським Союзом.

Дослідженню відносин України із Словаччиною присвятили свої роботи вчені: В. Андрійко, Н. Бокало, О. Сурніна-Далекорей, М. Васильченко, С. Віднянський, М. Кріль, В. Литвин, А. Матвійчук, С. Мітрьєва та ін.

1 січня 1993 р. Україна визнала державну незалежність Словацької Республіки. 29 червня 1993 р. президент СР М. Ковач здійснив офіційний візит до України, під час якого було підписано Договір про добросусідство, дружні відносини та співробітництво між Україною та СР. Станом на 29 грудня 2011 р. договірно-правова база між Україною та СР складає 83 угоди.

У 90-ті рр. ХХ ст. українсько-словацькі політичні відносини характеризуються відсутністю належної динамічності та цілеспрямованості, чіткої стратегії відносин та координації в реалізації зовнішньополітичних пріоритетів. Доказом цього стала відсутність упродовж 1996-1999 рр. посла СР у Києві, суперництво обох країн на виборах Голови 52-ої сесії ГА ООН у 1997 р. та непостійного члена РБ ООН у 1999 р., запровадження двостороннього візового режиму, прийняття урядом України 4 жовтня 2000 р. рішення про денонсацію Україною міждержавної Угоди про передавання та приймання осіб через спільний державний кордон, суперечки з приводу плану будівництва газопроводу Ямал-2 тощо.

Пожвавлення у розвитку українсько-словацьких відносин розпочалося на початку ХХІ ст., коли стало очевидним, що взаємодія із сусідом забезпечить реалізацію передусім власних інтересів та створить умови для стабільного розвитку партнерських відносин. У грудні 2000 р. прем'єр-міністр України В. Ющенко здійснив офіційний візит до СР, який був першим візитом глави уряду після січня 1993 р. У ході візиту було підписано декілька угод, відповідно до яких було внесено зміни щодо організації візового режиму між двома сторонами; було припинено Україною дію денонсації договору із СР про реадмісію, передбачалося транспортування нафти з каспійського басейну до Європи через територію України та СР. З 2001 р. візити президентів, прем'єр-міністрів, голів зовнішньополітичних відомств стають систематичними.

Після вступу Словаччини до ЄС у 2004 р. характер українсько-словацького співробітництва дещо змінився. СР активізувала про-

цес надання допомоги Україні у реалізації її євроінтеграційного курсу з позиції членства в Євросоюзі, свідченням чого стало підписання двосторонніх документів: «План допомоги СР Україні у виконанні Плану дій ЄС – Україна» (26 жовтня 2005 р.), «Українсько-словацьке співробітництво в 2006 р. з виконання Плану дій Україна – ЄС» (продовжено на 2007 р.), «Заходи українсько-словацького співробітництва у 2008 р. з метою наближення України до ЄС» (продовжено на 2009 р.).

Про підтримку євроінтеграційного курсу України Словаччиною свідчить Програма уряду СР, ухвалена 10 серпня 2010 р. Національною Радою. Одним із ключових зовнішньополітичних пріоритетів на 2010-2014 рр. урядом СР визначено активну підтримку інтеграційних та модернізаційних намірів України. Було також визнано на державному рівні необхідність співпраці Вишеградської групи та України – у форматі «В4 + Україна». Очевидною стала зацікавленість словацької сторони (особливо для східної частини СР) в ефективності функціонування українського внутрішнього ринку та піднесенні економічного розвитку обох країн, що давало поштовх для активізації транскордонного співробітництва.

Співробітництво України із СР відбувається також в рамках взаємодії України і В4. Так, 8-9 липня 2002 р. в м. Кошице словацькою стороною було організовано зустріч міністрів закордонних справ країн В4 і України. Головну увагу в процесі обговорення було приділено питанням візового режиму та транскордонної взаємодії. 5 вересня 2006 р. міністр закордонних справ України Б. Тарасюк на запрошення свого словацького колеги Я. Кубіша відвідав СР з метою участі у Саміті глав зовнішньополітичних відомств В4, під час якого були обговорені актуальні питання співробітництва України та країн В4. У 2010 р. двічі (2 березня у м. Будапешт і 24 травня у м. Сопот) відбулася двостороння зустріч міністрів закордонних справ України та СР – П. Порошенка та М. Лайчака в рамках зустрічі голів зовнішньополітичних відомств В4, Іспанії, Бельгії, країн «Східного партнерства», Балтії. Очільниками зовнішньополітичних відомств було досягнуто домовленості щодо активізації українсько-словацької співпраці у рамках «Східного партнерства» та перетворення її в один з пріоритетів головування СР у Вишеградській групі у 2010-2011 рр. 15 лютого 2011 р. прем'єр міністр України М. Азаров, пе-

ребуваючи з робочим візитом у СР, взяв участь у засіданні Саміту глав урядів держав В4, присвяченого 20-й річниці створення Вишеградської групи, на якому державами В4 була зроблена заява щодо підтримки євроінтеграційних устремлінь України.

Варто зауважити, що із чотирьох держав Вишеградської групи – Словаччина, найактивніше підтримує Україну в її євроінтеграційних прагненнях. Про це свідчить, серед іншого, підтримка Словаччиною питання щодо приєднання України до ПДЧ на Бухарестському саміті НАТО у квітні 2008 р.; виконання Посольством СР в Україні ролі контактного посольства НАТО (з січня 2007 р.) тощо.

Отже, у 90-х рр. ХХ ст. українсько-словацькі відносини характеризувалися відсутністю активної взаємодії на політичному рівні та наявністю низки спірних, невирішених питань. З 2001 р. спостерігається прогрес у реалізації процесу двостороннього співробітництва, вже із 2004 р. відбулися якісні зміни у політичному діалозі України із СР, що було зумовлене вступом Словаччини до ЄС. На сучасному етапі Словаччина активно підтримує євроінтеграційні прагнення України, сприяє залученню її до співробітництва із Вишеградською групою.

Підберезних І.Є.

*кандидат історичних наук, доцент Чорноморського
державного університету імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна)*

ВІДНОСИНИ США З КРАЇНАМИ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ ЗА ЧАСІВ ПРЕЗИДЕНТА Б. ОБАМИ

Важливими чинниками міжнародних відносин початку ХХІ ст. є зростання ролі Східної Азії в глобальній економіці й політиці, її перетворення на двигун розвитку світової економіки. З огляду на нові регіональні й глобальні тенденції зазнала суттєвих змін політика США щодо країн ПСА.

Міжнародні відносини США з країнами Південно-Східної Азії склалися протягом багатьох років. Ще з часів «холодної війни» американський уряд надавав допомогу цьому регіону, виходячи із